

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

МИР И ДРУЖБА МЕЖДУ НАРОДИТЕ

ЧАСТ ОТ ДОКЛАДА, ИЗНЕСЕН ОТ НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО СВ. КРУТИЦКИЯ И КОЛОМЕНСКИ МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЙ В ГРАД ОСЛО, НОРВЕГИЯ, В „ДОМА НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА“ НА 2 МАРТ 1956 (ЖМП, кн. 6, юни 1956)

Сега от християнската идеология в защита на мира благовременно да преминем към християнската оценка на съвременното положение на нещата. При това аз ще говоря за онова, което според апостол Павла „служи на мира“, т. е. върху положителните възможности за постигане на мира, при пълно убеждение, че в отношенията между хората и народите е по-полезно да съсредоточаваме вниманието си върху общите за всички хора свойства и стремления, отколкото върху различията и разделенията, които задълбочават споровете. В този смисъл успехите на всеобщото движение в защита на мира трябва да станат предмет на внимание за всички, които се плашат от бедствията на новата война и особено за християните, чийто живот трябва да бъде изцяло поприще на любов и мир.

Струва ми се, че всички хора, които внимателно са следили развитието на световните събития през последните години, са съгласни помежду си с това, че международният живот все повече се обогатява с факти, които свидетелствуват за действителността на общите усилия в полза на укрепване дружбата и взаимното разбирателство между народите. Тук трябва да имаме предвид ръста на всемирната солидарност в защита на мира.

Един от ярките симптоми за склонността на народите към мир и дружба са, например, многочислените факти на общуването им на световни конгреси и събрания в защита на мира, на международни срещи на учените от разни специалности, на спортните състезания между разни страни. Най-важен фактор за взаимно разбирателство между Изтока и Запада трябва да считаме обмяната на делегации, туристическите посещения, взаимноопознаването с постиженията на науката, изкуствата, промишлеността. В поредицата на тези факти, особен смисъл придобива все повече разширяващото се общуване между християните на Изтока и Запада.

За нас, християните, успехите в умиротворяването на човечеството се определят преди всичко от неговото духовно състояние. Ако хората искат да изменят живота си в по-добър, те трябва да се възродят духовно, т. е. да унищожат злата, развратена воля, като подчинят целия строй на личния и обществения си живот на светата воля на висшия Разум и висшата Любов, на волята на небесния Отец. А това възраждане е задача на християнството, задача на Църквата.

Следователно, умиротворението на човечеството трябва да се осъществява наред с духовното самоусъвършенствуване и укрепване на християнското единство.

От тази гледна точка участието на християните в защита на мира се явява извънредно осмислено и значително. Според духа на нашата религия това участие трябва да бъде постоянна борба с насилието, неправдата, егоизма, властолобието и изобщо с господството на низшите инстинкти. Така и действуват християните, макар че относно защитата на мира някои от тях продължават и досега да се държат като че ли настрана. Но сред тях няма и не може да има хора, които съзнателно да искат започване на война и затова християнското движение в защита на мира расте бързо, оказвайки благотворно влияние върху развитието на международния живот.

Като говорим за ръста на християнското движение в защита на мира, не бива да изоставим нашето общо убеждение, че човекът може да употреби за зло своята власт над атомните сили в природата и да докара върху света ужасни катастрофи.

Съзнанието за тази възможност отново поставя християните пред страшния въпрос за отговорността пред греха на своето разделение, и ние виждаме, че за нас става все по-трудно да стоим чужди помежду си. Ето затова в икуменическото движение забележимо се усилиха тенденциите към църковно единение, т. е. към единство във вярата и живота.

В същото време опитът от взаимното общуване на християните от Запада и Изтока показва, че по този път ние постепенно се освобождаваме от политическите предубеждения и започваме да осъзнаваме общата ни отговорност пред Бога за разстройството в света. Всичко това, заедно с усещането на последния предел, зад който ни очаква или общо умиротворение или обща катастрофа, стимулира християнската солидарност в защита на мира.

Аз съм уверен, че в общите усилия, насочени към достигането на тази велика цел, за нас ще бъде лесно да вълпътим нашето „кредо“ и да стигнем до единомислие. И ако Световният съвет на църквите, следвайки заветите на нашия Господ, съдействува за единението на християните в това велико дело, то той постъпва най-целесъобразно, защото само посредством повседневното внедряване на християнския дух в чо-

вешките отношения — лични, семейни, обществени, международни — ние, християните, можем да постигнем взаимно разбирателство и да утвърдим силата на християнството в света.

Във връзка с този въпрос необходимо е да си спомним за пасхалната проповед на Римския папа Пий XII през 1954 година, когато той каза: „Ние питаме: докога човеците ще странят от сияещата благодат на Възкресението и докога ще чакат безопасност от смъртоносната светлина на новото оръжие? Колко дълго още те ще противопоставят своите планове на ненавист и смърт срещу закона на любовта и обетования живот, даден от Спасителя?“

На тези въпроси досега не е даден отговор, който би успокоил човечеството. Но Господ, Който поправя нашите пътища, продължава времето на Своето търпение, та хората да прогледнат и се спасят. Затова се налага да усилим бдителността и да не злоупотребяваме с времето, дадено ни за проповядване на евангелската любов, понеже мощният плуг на борбата за мир, връзвайки се дълбоко в почвата, ще разоре полето, което очаква посев. Първите семена вече са хвърлени от грижовните ръце на няколко християнски църкви, и силите на мира растат. Към тях се присъединява и обширната площ на Римската църква, обединяваща много милиони християни,

които жадуват за мир и се молят за него. За това свидетелства и сегашното Рождественско послание на Римския първосвещеник, осъждащо атомното оръжие.

През август 1954 година Еванстонското събрание на Световния съвет на църквите, който обединява почти целия протестантски свят, излезе с обращение, в което заяви: „Ние считаме, че има две условия от първостепенна важност, които трябва да бъдат изпълнени, ако хората искат да избегнат катастрофата: 1) Забраняване на всякакво оръжие за масово унищожение, в това число на атомната и водородна бомби, с установяването на международна инспекция и контрол за безопасността на всички народи; освен това нужно е да бъде проведено съкращение на всички други видове въоръжение; 2) Твърда увереност в това, че нито една страна няма да провежда, нито да поддържа агресивни или разрушителни действия в други страни. Ние вярваме, че здрав международен порядък е възможен само тогава, когато ще бъдат обезпечени мирът, справедливостта, свободата и правдата“.

Такива са свидетелствата за ръста на християнското движение в защита на мира.

Превел Цв. Н.

Индивидуализиране и категоризиране на религиозните нужди

Религиозният живот на вярващите като изява на тяхната психична цялост и като протичащ при винаги изменящо се вътрешно и външно положение се отлива в най-различни форми и притежава неизчерпаемо богатство. Съответно на това и религиозните нужди на вярващите са толкова различни, че тяхното различие се простира почти до необхватно многообразие. По силата на своята вродена индивидуалност и на особената ситуация, в която е отсъдено на човека да се появи на света и да живее, да се учи и да се възпитава, да се труди и да проявява творческите си способности, всеки човек чувства по индивидуален, т. е. само нему свойствен начин религиозните нужди. Нека не се забравя, че понятието „човек“ е образувано по пътя на абстракцията, защото човек въобще не съществува. Има само отделни, конкретни и индивидуално различни човеци. Ето защо в отношенията си към другите люде и при съвместния си живот и труд с тях ние никога нямаме работа с човеци, които да са отделни копия от нашето абстрактно понятие за човека, а винаги имаме работа с човеци, които са различни по своята индивидуалност и по своя вътрешен и външен строй на живота. Пред вид на това ако искаме да бъдем напълно точни във философско и психологическо отношение, трябва да кажем, че религиозните нужди на вярващите получават толкова нюанси, колкото са самите вярващи люде на света. Известно е, че най-бележитото — придобило вече класически характер — изследване из областта на психологията и философията на религията от видния учен и прагматически философ Уилям Джеймс носи надслов „Многообразие на религиозния опит“. То не само с интересното си съдържание, но и със самия си надслов указва на многообразието на религиозния живот, а оттук и на религиозните нужди на вярващите.

От истината за многообразието на религиозния живот и за индивидуалния характер на религиозните нужди на вярващите следва за религиозните учители и възпитатели, за душеспасителите и ръководителите по пътя на религиозно-нравственото усъвършенстване и на спасението повелята: да се стараят да опознаят във възмож-

ната степен всеотранно всеки един от вярващите, да вникнат в особената структура и нагласа на душата му, да установят неговите собствени религиозни нужди и да потърсят най-подходящи начини и средства за индивидуален подход към него и за задоволяване на неговите насъщни религиозни потребности. Към всеки вярващ трябва да се подхожда не само като към представител на човешкия род, нито само като към принадлежащ към един или друг тип от люде, но винаги и като към отделен индивид, като към самобитна личност. Нека не забравяме, че когато ние подобно на Ницшевия Заратустра или още повече като карикатурения от него пустинник говорим на вярващите винаги общо и никога по единично, винаги по един и същ начин и никога разнообразно, винаги типово и никога индивидуализирано, ние тогава рискуваме в същност да не говорим никому, да не бъдем разбрани от никого или поне да не задоволим напълно никого. Когато човек не познава людето и за пръв път отиде при тях, тогава той неминуемо ще извърши глупостта — голямата глупост — да ги счита за еднакви и равни във всяко отношение и да говори на всички, въобразявайки си, че еднакво го разбират. Скоро той ще се убеди от горчив опит в погрешността на своя подход и ще изповяда поне пред себе си: „Когато аз говорех на всички, не говорех никому“.

Всемирният божествен Учител и Пастиреначалник Господ Исус Христос наред с проповедите Си, които говорил пред много люде и които били предназначени за всички тях, водил и индивидуални беседи с отделни лица, например с Никодима, със Самарянката, със Закхея, с някои от учениците Си, защото само по този начин можел да ги избави от заблудите и греховете им, да ги обърне към познаване на истината и извършване на правдата и да ги насочи в пътя на Спасението.

Св. апостол Павел в обширната си благовестническа и пастирска дейност винаги се съобразявал с индивидуалните особености на людето. Според собствените му думи той, бидейки свободен от всички, станал роб на всички, за да придобие за Христа и за царството Божие по-многого от тях: за мудените станал като нудени, за да

придобие нуденте; за подзаконните станал подзаконен, за да придобие подзаконните; за нямащите закон станал като да е без закон (макар да не бил без закон пред Бога, но да бил под закона на Христа), за да придобие нямащите закон; за немоцните станал като немощен, за да придобие немоцните; за всички станал всичко, щото по какъвто и да е начин да спаси някои (1 Кор. 9:19—22). В своите пастирски послания св. апостол Павел дава редица извънредно ценни наставления за индивидуален подход при благовестието за Христа и при душепастирската грижа за спасението на вярващите. Той например говори как да се отнасяме със стари и млади, с мъже и жени, с роби и господари, с вдовици и сираци, с еретници и любители на спорове.

Като подчертаваме значението на индивидуалните особености и различия в религиозния живот и потребността те да бъдат вземани под внимание при удовлетворяване религиозните нужди на вярващите, не следва да се изпуска из пред вид, че все пак хората в някои и то твърде важни отношения са еднакви. Преди всичко те са човеци, т. е. психофизични същества, които по сътворяване по Божии образ и по Божие предназначение са призвани към една и съща висша цел и са подчинени на един и същ закон в своето проявяване, развиване и осъществяване. Ако се опитаме да конкретизираме тази констатация с оглед на поставената тук за обсъждане проблема, ще трябва да посочим поне следните съществени сходства между всички хора: 1) те са сътворени по Божии образ и в дълбините на душата си носят осъзнато или неосъзнато влечение да общуват със своя Първообраз — Бога; 2) те са грешни и търсят под тежкото бремене на вината си, вследствие на което се нуждаят от изкупление, и 3) те са немощни в религиозно и нравствено отношение — със собствените си сили не могат нито да се издигнат до Бога и да се почувствуват като Негови любими чедра, нито да живеят в братска любов към ближните си и да постигнат висшето благо на живота си; вследствие на това те се нуждаят от религиозна и нравствена обнова, от благодатните дарове на Св. Дух, за да водят благочестив и добродетелен живот и да преуспяват в него.

Като се посочи както различното, така и сходството между хората, от особена важност е да се изтъкне, че в науката са направени извънредно интересни и ценни опити да се сведат хората към някои основни типове, във всеки от които преобладава един или друг начин на интелектуално, чувствено и волево реагиране. Тук могат да бъдат посочени само съвсем бегло някои най-съществени типови различия.

На първо място трябва да укажем на разделянето на хората по пол: разликата тук не се изчерпва само с телесните отлики между мъжете и жените; тя отива много по-дълбоко и прониква цялата им психична структура и оттук се отразява във всичките им начини на проявяване и постъпване. Половите отлики оказват безспорно влияние също и върху структурата на религиозния живот. Всеизвестно е например, че женската душа е по-чувствителна и по-възприемчива, защото тя повече е запазила своята цялост, по-единна е в себе си и се намира по-близо до метафизичните първоизвори на битието и живота.

На второ място хората могат да бъдат разделени на няколко категории по възраст, като например детска, юношеска, зряла и старческа. Всяка жизнена възраст създава своеобразна психофизична ситуация, която неминуемо слага своя печат върху всички насоки на човешкия живот и по-специално върху религиозно-нравствената област. На времето си Гюте бе казал, че на всяка жизнена възраст отговаря особена философия. Още повече на всяка жизнена възраст отговаря особена религиозно-нравствена форма. Детето се отнася с пълно доверие към религиозно-нравствено възпитателните въздействия, вживява се непосредно в религиозните представи и изпълнява с лекота предписанията на религиозния морал. Юношата става вече критичен; той скъсва с детския фантазен свят, стреми се да си изработи цялостен религиозен светоглед и възвишен нравствен идеал и да се издигне до лична религиозност и нравственост. На зрялостта човек е повече свойствено делово отношение към живота: тук религията е извор на вдъхновение и сили за творческо примиряване на идеал и действителност. Старият човек се вдълбочава повече в себе си; той почва да преценява земния си живот СУБ СПЕЦИЕ ЕТЕРНИТАТИС; неговият поглед се устремява към небето и той живее в тревожно очакване на смъртния час и на бъдещия живот.

По-нататък съществено влияние върху живота на човека оказва обстоятелството, дали той е встъпил в брак и води семеен живот или е останал свободен от брачни връзки и семейни задължения.

Не по-малко е значението на темперамента, който като природна даденост предопределя в значителна степен човешкия характер и оттук целия стил на човешкия живот и на човешката дейност.

Умствената надареност, чувствителността и волевите реакции, импулси и прояви, както и различните комбинации между тях също така дават основание да се разделят хората на различни типове.

Философът Едуард Шпрангер в своето световно известно съчинение „*Lebensformen*“ говори за теоретичен човек, за естетически човек, за социален човек, за делови човек или за човек на силата и на делото и за религиозен човек. Всички типове на Едуард Шпрангер могат да бъдат религиозни, както и в религиозния тип се установяват три типови различия: иманентни мистици, трансцендентни мистици и дуалистични религиозни натурали.

Могат да бъдат посочени още редица различия, които се дължат било на здравословното и социалното положение на хората, било на тяхната професионална и класова обусловеност, било на тяхното образователно и културно ниво, било на тяхната светогледна оформеност и партийна принадлежност и др.

В зависимост от тези различия получават своеобразна оцветеност религиозните нужди на вярващите и трябва да се търсят и най-подходящи средства за тяхното удовлетворяване. Това налага душепастирят да има много добра психологическа и педагогическа подготовка, за да не шаблонизира, нито дори да типизира и категоризира, а да диференцира и дори във възможната степен да индивидуализира работата си при изпълняване на високото си и отговорно служение.

Д-р Ив. Г. ПАНЧОВСКИ

Преди около сто години

Преди сто години, през 1856 година, в разгара на нашата борба за образуването на самостоятелна българска църква, беше оповестен от турското правителство Хати хумаюна, който потвърди дадените по-рано с Хати шифа (1839) и Тезимата (1845) права на немюсюлманските народности в Турция. Тия права бяха племенни, верски и езикови. До обнародването на Хати хумаюна българските искания се ограничаваха за владци и свещеници; след това обаче се повдигна и въпросът за самостоятелна българска църква.

Все в същата 1856 се положиха и основите на българското национално-културно дружество „Българска община“, което си постави за цел да издава книги, списания и вестници, да разпространява знания между българския народ и да го предпазва от гръцко влияние. Изпълнявай-

ки поставените си задачи, „Българска община“ издаде два месецослова (календари) за 1857 и 1858—1859 с поучително съдържание, под редакцията на Драган Цанков, по-късно политически водач в свободна България и шеф на партия, популярен под името „Дядо Цанков“. През 1858 „Българска община“ започна да издава и списание „Български книжици“, което излиза четири години (два пъти в месеца).

Първоначално редактор на списанието е Д. Мутев, след 15 книжки съредатор му е Иван Богоров, патрон на българските журналисти. Редакторите се сменят почти всяка година: втората година редактор става Гаврил Кръстевич, виден деятел в църковната борба, а след освобождението на българските земи — генерал-губернатор на Източна Румелия (Южна България). Третата и чет-

въртната година редактор е Тодор Бурмов, първият министър-председател на Северна България, а последните няколко книжки се редактират от Сава Филаретов, публицист. Като сътрудници вземат участие всички тогавашни по-видни представители на българската мисъл: Палаузов, Петко Славейков, Д. Г. Миркович, В. Д. Попович, Н. Касабски, В. Чолаков, Н. Шишков, Г. Теохаров и др.

Специално по църковния въпрос, списанието следва линията на тогавашните църковни дейатели. В литературния си отдел списанието помества известната българска повест „Нещастна фамилия“, от Васил Друмев. В тая повест са описани страданията на нашия народ през еничерските и кърджалийските времена. Списанието помества и преводни чужди литературни произведения: „Глад на кораб“, от Чарлз Дикенс, „Троян и Ангелица“, от А. Велтман, и др. Характерно е, че списанието дава като приложение книгата на Хейриета Бичер Стоу, „Чичо Томовата коолиба“ — трогателна повест из живота на негрите-роби в Америка.

Живущите в Цариград тогава български общественици, опирайки се на българската колония в турската столица и на събуденото вече съзнание на българския народ, работят и тласкат църковната борба напред — всеки според силите и възможностите си. Те са единодушни в целите, но не и в средствата, които трябва да се приложат. Така например Драган Цанков, за да сломит упоритостта на гръцкия патриаршески синод, се поддава на пропагандата на Запада и папата, и чрез своя вестник „България“, който започва да излиза на 28 март 1859, защитава унията с Католическата църква, макар че програмата му застъпва общото българско гледище: борба срещу Фенер за освобождение от духовното иго, образуване на самостоятелна българска църква и признание на българския народ за отделен народ в границите на Турция.

Унията наистина стана в 1860 и за католички български архиепископ папата ръкополага Йосиф Соколски, който по-късно бива изпратен в Русия, а от унията остава само спомен. Акцията на Цанков обаче стресна пат-

риаршията и я направи по-отстъпчива, за да приеме съветите на Русия, че неотстъпчивостта може да докара непоправими загуби на православието.

Българската колония в Цариград, на която са се опирали нашите общественици, които се бореха за националното особояване на църквата ни, започва да се образува към 40-те години на XIX век и достига скоро до 30—40 хиляди души. Нейните членове се организират и групират около Неофит Бозвели и Иларион Стоянов Михайловски. Последните подават до Високата порта, от името на българските колонисти, мемоари, в които описват тежкото положение на българите под гръцкото духовно иго и искат българска църква в Цариград, български духовници в населените с българи пунктове, участие на български владци в синода на Патриаршията и представително българско тяло в Цариград, което да служи като звено между българския народ и турското правителство. Те искат още да се разреши на българите да издават вестник на свой език, понеже разбират, че в Турция, където няма парламент, нито друга някаква трибуна за защита и популяризиране на българските искания, само чрез вестника ще могат да запознават външния свят с тежкото положение на българския народ, а последния — с това, което се върши за негова сметка.

За направлението на тогавашния наш възрожденски печат, в който освен издаваните в Цариград и Турция български вестници, влизат и вестниците, издавани от българите, живущи вън от Турция, на български език, е характерно следното: обнародват се материали из миналото на българския народ, за да се издигне националното му съзнание; има стремеж да се създаде разбираем за всички българи език; води се борба за създаване на българско училище и за културно издигане на българския народ и се импулсира самочувствието на народа, за да се обедини в борбата за духовното и политическото освобождение.

Тъй българският род, станал народ, започва сам да пише своята история.

М. Б.

Разкопки в старата софийска църква

ДИРЕХА СЕ КОСТИТЕ НА ДЯКОН ВАСИЛ ЛЕВСКИ

Центърът на българската столица е вече оформен и почти завършен. Там, където някога се гушеха една в друга хилави сгради, всред криви и мрачни улички, сега вишат гордо в небесата своите каменни куполи и кули величествени постройки. И около тях именно стърчеха покривите или бяха зарити дълбоко в земята най-старите софийски паметници, някои от които ни носят тях чак от стародревна Сердика. Един от тези най-старите софийски паметници е и църквата „Св. Георги Кападокийски“, градена в III век пр. Христа, която сега служи като красив декор на новия център на столицата.

Как там, на северо-източната част на пл. Ленин, се намира и старинната църква „Св. Петка Самарджийска“, наречена така по името на снафа, който през турското робство взел преподобната светица за свой патрон.

След като се оформи центърът на София, понятно е, че тази църква не можеше да остане в този си вид и със своя прогнил покрив, който загрозява пищно устрояния площад. Но тази църква е една архитектурна рядкост, която трябваше да се запази. Това и стана.

Напоследък и тази старина вече се преобразява. За напред тя ще остане под нивото на София като стародревен рядък архитектурен паметник. Правиха се разкопки вътре и вън от нея. Снимаха се и се почистваха последователните пластове на зograфията ѝ (стенписите). А и покривът ѝ ще слезне до нивото на площада и около него ще се ширне цветна градинка.

През 1878 година Герлах минал през София на път за Цариград. Като богослов, той обръщал особено внимание на църковните работи по местата, които посещавал. В София Герлах видял дванадесет църкви, които поименно изброява и при това подробно описва. Между тях е и църквата „Св. Петка“. Ето какво пише за тази църква Константин Иречек („Пътувания по България“, стр. 18, Пловдив, 1899): „Остатъци от стара живопис

от XVI век се съглеждат само в „Св. Петка Самарджийска“ в олтара. Тук се намират и множество стари икони, рисувани на дърво, ала без година: най-старата година, която видях на тях, е 1781. Заслужават вниманието ни паметниците от някогашното местно златарство, тежки със злато и сребро обковани евангелия, с издълбани надписи, които показват имената на подарителите и на майсторите. Така например в споменатата „Св. Петка“ се намира ръкописно евангелие на книга, чийто дъски от едната страна са ковани със злато на 1581 година, а от другата — на 1804 година, и двете местни, от София. Намират се тук и старопечатни църковни книги, венециански, острожски, московски, львовски, виенски и ръкописи най-вече от XVI век“.

Разкопките, които се направиха в тази църква, възбудиха всеобщо внимание поради един особен факт. Узна се, че тук се диреха и костите на апостола на българската свобода, дякон Васил Левски. След неговото обесване в София на 6 февруари (стар стил) 1873 година цигани вдигнали в кола тялото му, закарали го до параклисчето при християнските гробница зад бул. Македония, близо до тогавашните еврейски гробница, и го погребали там. Обаче свещеник Тодор Митов, който изповядал Левски преди обесването му, и клисарят при църквата „Св. Петка“, „откраднали“ тялото на Левски и го погребали в олтара на „Св. Петка“. След това дали клетва до гроб да пазят тайната. Преди известно време внукът на клисаря предал едно писмо от дядо си на един от енорийските свещеници при новия храм „Св. Параскева“ в София, в което се описва и изповядва подробно за всичко станало през нощта на 6 срещу 7 февруари 1873. По някакви неизвестни на мене съображения това писмо цели три години било затуляно. Но когато вече се почнали разкопките в църквата, писмото било предадено в Народния археологически музей. Оттам бързо наредили да се направят старателни разкоп-

ки на казаното място в църковния олтар. И наистина от едната страна на св. Престол бил разкопан скелет без долна челюст. Всички се обнадеждали, че това са именно свещените останки на именития дякон. Те били прибрани за обследване. След това обаче, от другата страна на св. Престол, бил открит и друг човешки скелет, който факт озадачил заинтересованите и хвърлил в съмнение автентичността на писмото.

От направените разкопки във и вътре в църквата, както и от разкопките, които се направиха неотдавна по булв. Георги Димитров, се вижда, че църквата „Св. Петка“ е построена над обширен стар софийски некропол. Вярва се, че изкопаните в олгара на църквата човешки скелети са от тия стари гробища. При слизането под втория църковен под се установи, че основите на църквата са поставени въз дълбоко забити в земята дъбови колове. След откриването на предполагаемия скелет на Левски се видя, че един от тия колове, при набиването му, е минал през едното му коляно.

Снети са и пластовете на горната църковна живопис и се откриха старите стенописи. Отделни части на някои от тях са напълно запазени. Те поразяват погледа със своята красота и с тънкото съчетание на багрите. От ляво до сегашния вход на църквата, в най-стария пласт, е открита главата от фигурата на св. Симеон. Оригиналният замах на художниковата четка върху тоя сюжет просто очудва околото. Като се съди по изяществото на новооткритата живопис, в която преобладават помпейските ярки бои, и по стилното и свободното третиране на сюжетите им, а също така и по факта, че са открити три пласта живопис, може да се каже, че произхождат

на тази църква е по-стар от XIV век. Знае се, че две от дванадесетте софийски църкви хрониятът Иван Скилица споменува през XII век.

Що се отнася до тленните останки на апостола Васил Левски, засега има две мнения. Едното (това на музейните власти е, че костите му при разкопките не са намерени и че писмото не е автентично. Другото мнение пък (това на проф. Христо Гиуров, който разполага с по-силни доказателства, получени от стари софиянци) е, че костите на Васил Левски почиват именно в тази църква.

Засега натрупаната при разкопките пръст около църквата е разчистена и старината е обиколена с ниска ограда. Още не е решено окончателно, как ще се устрои покривът ѝ.

Културните народи се познават по таченето и по запазването от тях на историческите им паметници. Ние слушаме и четем какви големи парични суми харчи Съветската държава за реставрирането на един старинен храм близо до Кремъл в Москва. Никой не се съмнява, че и нашата народна власт се въодушевява от същите желания. Както слушаме, музейните власти намират, че площадът около църквата още повече ще се разкраси, ако целият ѝ покрив се запази при един или при два метра височина над уличното ниво и се покрие с материя, въз който ще може да поникне зеленина.

Прочее, от градинката, която скоро ще се появи на това място в София, ще почне да лъха ароматът на пръстри цветя, а около нея ще пулсира динамичният живот на нова България.

Петър ЗАВОЕВ

Свидетелството на един учен

Мнозина днес твърдят, че науката е несъвместима с вярата. Това твърдение е погрешно. Напротив, световната история ни учи, че от древност и до днешни дни най-големите люде на науката са били обикновено и дълбоко вярващи.

Ето един нов пример в подкрепа на това наше твърдение между стотици други:

Малцина лекари са достигали световния авторитет на немския хирург Ернест Фердинанд Зауербрух (1875—1951). Последователно професор в Марбург, Цюрих, Мюнхен и Берлин, той именно даде между многото други постижения окончателно направление на съвременната хирургия на гръдния кош.

В едно от своите многобройни съчинения — „Усетът на страданието“ — именитият учен пише:

„Във Ветхия завет въпросът за страданието на праведника се слага постоянно, без да полу-

чи отговор. Незаслуженото страдание се счита за Божие наказание.

„Християнската вяра даде на страданието религиозно значение всред божественния план за спасение: Страданията на Христа са сърцевината. Страданието на праведника, който, чрез своето страдание, изкупва греховете на злите люде, зачекнат още у пророк Исаия, намира своето конкретно значение в Христовите страдания“.

Библията е книга — това ние сме казвали и други път — в която през всички времена и ученият, и художникът, и поетът, и държавникът са намирали еднакво вдъхновение и криле за своята мисъл и творчество. Това е така, защото Библията не е дело на човеци, а е дело Божие. Всичко в света отминава и ще отmine. Само тя, Библията, незасегната и всепобеждаваща, ще остане до края на вековете. . . Амин.

Л. Ч.

Един голям покойник

БЕРТОЛД БРЕХТ

На 14 август 1956 е починал на 58 години от сърдечен удар големият немски драматург Бертолд Брехт, който може да се каже, че със своето творчество властвувва над театъра на двадесетото столетие.

Бертолд Брехт бе убеден антимиитарист. Плесата му „Барабани всред нощта“, играна с огромен успех след първата световна война, е тъжната история на войника, който се връща в родината си след една изгубена война и след изпитанието на пленничеството.

Бертолд Брехт е апостол на свободата. Когато Хитлер установи своя политически режим на насилие, не-

зависимият писател напуска родината си и прекарва петнадесет години в доброволно изгнание.

Цял живот Бертолд Брехт бе певец на човешката надежда. Неговото творчество е пропито с голяма човечност, със сияйно чувство на християнска любов към ближния.

Признателният германски народ отдаде последна почит на своя достоен син, като извърши погребението му с голяма тържественост на народни разноски.

Л. ЧОЛАКОВ

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

Дар и смирение

ПЪРВА НЕДЕЛЯ ПОДИР ВЪЗДВИЖЕНИЕ

„Иди си от мене, Господи, понеже аз съм грешен човек“ (Лук. 5:8).

Бог е наш Творец и Промислител, любящ небесен Отец и Покровител, Който с дивна любов и милост бди над нас и ни обдарява с безчетни блага. Нищо от онова, което притежаваме, не е наше, а Божие, дадено ни не по заслуга и достойнство, а по милост и снизхождение. Но погълнати от шемета на събитията, които пълнят нашата тревожна съвременност, и от многообразието на житейските грижи и вълнения, ние забравяме това и считаме, че всичко, което имаме, дължим само на собствените си трудове и усилия. Не така обаче са гледали на благата в живота духовно издигнатите и силно устремени към светлите върхове на нравственото съвършенство личности, които с голямо смирение и ясно съзнание за своята греховност са ги приемали и ползували като дарове на великата Божия любов. Такъв е бил и св. апостол Петър. Такъв той се е проявил особено много при чудото с богатата ловитба на риба при Генисаретското езеро, когато от дълбините на душата си отправил към Христа-Чудотвореца молитвения вопъл: „Иди си от мене, Господи, понеже аз съм грешен човек“.

Тази изява и постъпка на апостола за него е похвала, а за нас — мъдра поука, как да приемаме Божните дарове.

* * *

Веднъж, обхождайки Галилея, Исус минавал край брега на живописното Генисаретско езеро. Там Той се спрял при Симона-Петра и Заведеевите синове, които чистили мрежите си. Тези рибари цяла нощ се мъчили и нищо не уловили. Понеже много народ се стичал и трупа около Исуса, Той влязъл в лодката на Петра и го помолил да я отдалечи от сушата. Оттам, всред бистрата езерна вода, при тишината и приятната прохлада на утрото, дивният Проповедник разкривал вечните истини на живота пред жадните за Божие Слово слушатели, които с разноцветните си красиви източни облекла правели още по-пленителна гледката. Като свършил поучението си, Исус казал на Симона-Петър да отплува към по-дълбокото и там да хвърли мрежата. Петър направил това. В резултат на неговото послушание толкова много риба се уловила, че мрежата им се раздирала. Ето защо Петър паднал на колене и молил Исуса: „Иди си от мене, Господи, понеже аз съм грешен човек“.

Дивни и странни, но същевременно и мъдри слова, пред които със затруднение се замислят не само суенно-светски, но и духовно-възродени люде.

При неочаквания и богат риболов Симон-Петър, вместо да се доближи до Исуса и да протегне към Него, ръце, за да Го задържи при себе си, молил Го да си отиде от него. Онези, които държат за земни интереси и обикновени човешки отношения, виждат в това осъдителна неблагоприятност, липса на тактичност и признателност, липса и на гостоприемство и дружелюбие. Според тях, Петър би могъл да помоли Господа да не си отива, да Го задържи при себе си и да Го нагости с даруваната му чрез Него риба. Но той се считал за много грешен и не намирал в себе сили и дръзновение да стои пред лицето на Всевегието и Всемогъщ Божий Син. Но ето тук пък духовно настроени люде казват, че тъкмо за това Петър е трябвало да моли Исуса да остане при него, защото Той е дошел „да призове не праведници, а грешници към покаяние“ (Мат. 9:13), и защото Той е „Агнецът Божий, Който взима върху Си греха на света“ (Иоан 1:29). Петър се считал за грешник, а искал да бъде далеч от него Онзи, Който прощава, развързва греховете. Болният търси и вика при себе си лекаря. И грешникът трябва да вика и задържа

при себе си Очистителя на греховете, духовния Лекар — Христа Спасителя и да търси Неговата помощ, защото греховността е болест на душата. Затова и духовно-настроени и светски люде биха очаквали от Петра да чуят не „Иди си от мене, Господи“, а „пребъди с мене, Господи!“

В делата на Исуса, пълни с любов и благодат, се проявявала такава велика и неизмерима сила, която дълбоко засягала човеците и порждавала у тях чувство на самоосъждане. Чудото с богатата ловитба на риба при Генисаретското езеро по-силно от всичко друго засегнало и довело в ужас Петра. Това чудо се извършило в кръга на неговия скромнен занаят, в неговата лодка, с неговата собствена мрежа и при личното негово участие. И затова той по-добре и по-вярно от всеки друг е могъл да го оцени. Пред светостта, величието и могъществото на Господа, Той повече от всеки други път е почувствувал греховността си и съзнал недостойнството си. Симон-Петър надникнал в дълбините на душата си и не намерил нищо, с което да е заслужил Божията любов, така дивно проявена към него чрез богатата ловитба на риба. Той се видал по-грешен, по-лош и по-низко стоящ от всеки друг. Не намерил нищо в себе си, достойно за внимание и похвала. И това си настроение той не е могъл да изрази иначе, освен чрез словата си: „Иди си от мене, Господи“. . . Петър не гони Господа, не Го пъди, а само със съкрушение изповядва своето недостойнство. Той Го сърдечно обича и почита. Благоговее и смирено коленичи пред Него. Той дълбоко е потресен от греховността и недостойнството си и откън душа се смирява и съкрушава. Където има съзнание, смирение и съкрушение за своето окаяние и недостойнство, там е Бог; а където е Бог, там има духовен растеж и възход, там има обновяване на душата и успокояване на съвестта. Един човек колкото по-високо се издига, толкова по-дълбоко се смирява. Колкото повече той се издига и приближава до Бога, толкова повече чувствава своето недостойнство. Затова и Симон-Петър, като познал в лицето на Исуса Божия Син, с благоговееен страх и трепетно вълнение Му казал: „Иди си от мене, Господи, понеже аз съм грешен човек“.

С тази си изява и постъпка той ни учи как да приемаме Божните дарове, с какво съзнание и настроение да ги посрещаме. Много и най-разнообразни са Божните дарове. Един от тях са предназначени за тялото ни, а други — за душата. Външните, временните и материалните блага — слънце и въздух, здраве и сила, красота и богатство — са дарове на Бога за телото ни, а даровете Му за душата ни са вътрешните, духовно-благодатните и невидими блага и сили — законът за доброто, светлината на ума, в която сме видели този закон, чувството на сърцето, с което сме го обикнали, гласът на съвестта, която не ни дава спокойствие, когато го нарушаваме, силата на волята, с която се стремим да го изпълним, и благодатните средства, с които бихме могли да го изпълним.

Благата, особено духовните, с които Бог така щедро ни обдарява, трябва да приемаме и използваме с боязън и съзнание за своето недостойнство. Те са като утринните росни капки, които освежават тревите и цветята и остават до тях само до настъпването на слънчевия зноен пек, а след това изчезват. И благодатните сили и дарове на Бога почиват върху нас и духовно ни освежават и подкрепят, само докато сме далече от греха. Започнат ли огнените езици на греховните страсти и влечения да ни обгарят, престанем ли да правим усилия да избегнем от греховния зноен пек, те започват постепенно да изчезват от нас. Когато дъжд превалива, на небето красива пестроцветна дъга се появява. Започне

ли обаче да намалява влагата и облачността и да престава дъждът, започва да изчезва и дъгата. Така е и с Божиите дарове, духовните благодатни сили. Те красят висините на живота на всеки, който със сълзи на умиление и съкрушение често се облива и очиства от греховността си. Престане ли човек да се съкрушава за греховете си и да насочва и утвърждава волята си в служба на Бога и ближния, престават да почиват върху него и Божиите дарове.

С благоговение и съзнание за своето недостойнство трябва да приемаме и благата, които Бог ни дарява за телото ни, за да ги използваме разумно и полезно, не за да Го оскърбяваме и разгневяваме, а за да утвърждаваме и прославяме Неговото всесвето име. Бог ни е дал красотата на телото не за грях и съблазън, а за прослава на Него, Който е Извор на най-съвършената красота и чистота. Дал ни е здраве, не за да безделни-

чим, а за да осмисляме живота си с творчески дела, полезни и за самите нас и за общността, към която принадлежим. Бог ни е дал сили, не за да се посветяваме в служба на злото и греха, а за да пребъдваме в чистота и правда, в светост и добродетелност.

Приемаме ли с това разбиране и настроение Божиите дарове, ние все повече ще растем и крепнем и все по-невредими ще бъдем от нажежените стрели на лукавия, защото милостта на Бога, която сама по себе си е вечна (Пс. 135:1), обилно ще се излива над нас и ще ни подкрепя във борбата с трудностите в живота, за да вървим непрестанно все нагоре към върховете на духовно-нравственото съвършенство, където ще се удостоим с блаженството на чистите по сърце да съзерцаваме спокойно светлината и славата на Господното лице.

Протоиерей Илия п. НИКОЛОВ

ЛОВЦИ НА ЧОВЕЦИ

ПРОПОВЕД ЗА ПЪРВА НЕДЕЛЯ СЛЕД КРЪСТОВДЕН

Днес често се говори и пише, че в обществения живот се чувства голяма нужда от призвани ръководни служители, призвани писатели, художници, учители и др. Без необходимото призвание човек не е на мястото си и работата му не е резултатна. Нужни са работници с призвание. Това нещо, с още по-голяма сила, се отнася и за Божието дело тук на земята. Нужни са призвани, повикани от Христа духовни работници, които с цялата си душа да послужат на Божия виноград. „Верен е Бог, чрез Когото сте призвани за общение със Сина Му Исуса Христа, Господа нашего“ (1 Кор. 1:9).

В днешното литургийно св. Евангелие се говори как Господ Исус Христос повикал на служба Господия Симон-Петър, брат му Андрей и Зеведеевите синове Иаков и Иоан, всички рибари по занятие. Притиснат от множество народ и за да бъде виден и чул от всички, Исус влязъл в лодката на Симона, отплували малко навътре в Генисаретското езеро и оттук Той започнал беседата си. Думите Му падали като ситен дъжд върху жадна земя — и особено в сърцата на простите, но чисти рибари. А откак свършил проповедта, Христос поръчал на Симона да отплува към дълбокото и да бъдат хвърлени мрежите за ловтба. Симон в недоумение рекъл: „Наставниче, цяла нощ се мъчихме и нищо не уловихме, но по Твоята дума ще хвърля мрежата“ (Лук. 5:5). Рибарите хвърлили мрежата и уловили много риба, тъй че мрежата им се раздирала. Станало нужда да дойдат другарите им от друг кораб, та им помогнали и напълнили и двата кораба толкова много, че щели да потънат. Рибарите се смутили, а Симон се смял — той разбрал, че пред себе си има не само Пророк и Учител, а Бог и Чудотворец, и като каещ се митар замолил смирено Христа да напусне лодката му и да се отстрани от него, защото той бил грешен човек. В тези рибари Спасителят открил Своите наследници и сътрудници за просвета и спасение на човешкия род — за това Той ги поканил да Го последват и ги направил ловци на човеци; и те, като изтеглили корабите на брега, оставили всичко и тръгнали след Него (Лук. 5:1—11).

„Симон-Петър и другите Христови ученици станали ловци на човеци, те винаги хвърляли мрежата в безбрежния човешки океан по Исусова дума, т. е. с пълна вяра в Неговото слово. Затова техните усилия никога не са били безплодни и техните надежди никога не са били суетни. Те опънали платната на кораба на Църквата по всички посоки на живота и навред ловтбата им е била богата. Скоро в кораба на спасението влезли неизброимо множество човеци“ (патриарх Кирил).

Братя и сестри, Христовата покана за следване подире Му и отдаване на апостолско служение не се е отпаяла само до галилейските рибари. Това е вечен призив към човешките души. И през всяко време, и у всички народи, във всяка възраст и при различни обстоя-

„И рече Исус на Симона: не бой се; отсега ще ловиш човеци. И (апостолите) като изтеглиха корабите на брега, оставиха всичко и тръгнаха след Него“ (Лук. 5:10—11).

телства хората са се откликвали на Божия зов към спасение и са посвещавали живота си в ловене на човеци в евангелската мрежа, спусната от Църквата-кораб.

За руския светец Алексий, митрополит Московски, живял през 14 век, се разказва как Господ, още в детските му години, го повикал за високо служение на Бога, Църквата и родината. Веднаж той ловял птици в полето. След време се уморил, задрямал и чул глас: „Алексие, Алексие, защо напрасно се трудиш? Занапред ти ще ловиш човеци!“

Като чул гласа на викация го Господ, младият едва 12-годишен Алексий напълно се променил: започнал да търси уединение, молитва, Господа. След три години постъпил в Московския богоявленски манастир, а след пет години бил постриган в монашество. Така започнал монашеския и пастирски подвиг на бъдещия светител на руската земя. Чрез дадената му от Бога благодатна духовна мрежа той уловил много човешки души за Църквата.

Братя, и ние всички с вас сме поканени от Господа Исуса Христа да вършим делото на нашето спасение и делото на Църквата Господия по Негова дума, т. е. да бъдем ловци на човеци. Христос чука на нашето сърце, хлопа на нашата душа. Ще останем ли глухи на Неговия призив? Не ще ли отворим душата си, не ще ли разкрием сърцето си пред Сърцеведеца Христа?

Поканени сме да ловим човеци! Това е съвсем нова и непозната за нас работа! Ще можем ли да я свършим? Нека направим опит, нека се потрудим, да пороботим върху някоя избрана от нас душа, за да се роди тя като духовно чедо на Господа; тогава пък в нашата душа ще се зародят нови, непознати досега чувства: света обич, състрадание, снисходителност, търпение към немощите на другите, желание да им помагаме — да се жертвуваме за тях. Нали казват, че майките повече обичали децата си, отколкото бащите, защото страдали за тях при раждането!

Някои ще се извинят: „Ние сме семейни хора; от сутрин до вечер сме заангажирани по издръжката и прехраната на семействата си“. — И апостол Петър бил семеен човек: имал деца, заедно с него живяла и тъща му. Но това не му попречило да тръгне след Христа, за да Му служи!

Други ще възразят: „Какво можем да направим ние, които сме стари, болни, немошни хора?“ — И електрическата крушка е нежна и слаба, лесно чуплива. Обаче тази лесно чуплива стъклена крушка, под влияние на електрическата енергия, пръска обилна светлина всред мрака. И ние, ако предоставим сърцата си на благодатното въздействие на Св. Дух, от „немошни ще станем силни, ще обърнем в бяг чужди пълчища!“

Па и това, което Бог иска от нас, не е никак трудно за нас. То е напълно по силите ни. От близките на капер

наунския разслабен се изискваше само да го занесат при Христа (Лук. 5:18). Колко болни и духовно разслабени лежат на одъра на греха и няма кой да ги „занесе“ при Спасителя! От служителите на Господаря, Които дал голяма вечеря, се изисквало да отидат по друмища и плетища, и колкото намерят, да ги накарат да влязат, за да се напълни къщата (Лук. 14:23). Трудно ли е за нас, бидейки служители на Господа Бога, да доведем на вечеря в Неговата св. Църква „сиромасите, недъгавите, слепите и куците“! Гадаринският бесноват, след като бе излекуван, пожела да тръгне след Христа. Но не е лесно да тръгнеш след Сина Човечески, „Който няма де глава да подслони“ (Лук. 9:58)! Затуй Исус му поръча „да иде у дома си при своите, и да им разкаже какво му е сторил Господ и как го е помилявал“ (Мар. 5:19) Ние сме получавали и получаваме толкова велики милости от Бога! Трудно ли е за нас да разкажем на своите до-

машни, на своите близки и познати „какво ни е сторил Господ“?

Няма по-благодатна работа от тази да проповядваш св. Евангелие, да благодвориш, да обърсваш със слези, да утешаваш скърбящи, да отвърщаш грешници от погибел!

Братя, нека вървим по определения ни от Бога земен път и винаги да помним нашия свещен дълг: да бъдем достойни деца, ученици и служители на нашия Спасител, да бъдем „ловци на човеци“. Ако някой между вас, братя, казва св. апостол Иаков, се отклони от истината, и друг го обърне, нека тоя знае, че, който е обърнал грешник от лъжливия му път, ще спаси една душа от смърт и ще покрие много грехове“ (Иак. 5:19—20).

Спасявайки другите, ние спасяваме сами себе си!

Свещ. П. ПАМУКОВ

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

Молитва

О, дай ми, Боже, сили да се радвам
Без край на Твоя чудно хубав свят!
Със мъдрост тук благата да използвам,
С които си осеял моя път!

Да бъда неуклонна във борбата,
Със смело и със пламенно сърце,
И ударите тежки на съдбата
Да срещам със усмивка на лице.

Да мога със смирение да съзная,
Че не за пир е даден нам света;
Когато и за мен настъпи края,
С достойнство да приема аз смъртта.

Катя БОЯДЖИЕВА

Благодаря, о, Боже мой!

Отварям сутрин весели очи,
За да приветствам светлите лъчи,
И със внезапно кипнали гърди
Поглъщам с радост всички красоти,
И всеки миг със чудна лекота
Изпълнена е моята душа,
Защото всеки малък, нежен цвят

Е ценен дар за мен на тоя свят.
А вечер под засмянните звезди
Сърцето чувствам как трепти, трепти,
И с всеки трепет, в нощния покой,
На Теб благодаря, о, Боже мой!

Катя БОЯДЖИЕВА

Лодка и весло

БАСНЯ

Надсмя се мъничката лодка,
И в гласа звънтеше нотка
На подигравка към веслото,
Стоящо на страна,
Там нейде до седлото:
— Каква си слабина,
И тъничко като върлина,
Ти само шляпаш из водата,
От тебе явна е вредата,
И подир мене все се мъкнеш,
Със мене ставаш, с'мен замръкнеш...
Защо сме вечно ний двамина?...
Аз трудя се,
През цялата година —
Пренасям стоки или хора...
Защо ли, впрочем, ти говоря?...

Отвърна ѝ веслото скромно:
— Хвалбата ти е тъй огромна,

Но без мене ти тъй си жалка,
На речните вълни игралка,
Без мене мирничко стонш,
Не можеш нигде да вървиш,
Вълните люшкат те на воля,
Разбили биха те отколе...
А с мен надолу и нагоре
Уверено вълните пориш,
Пренасяш хора или стоки
По всичките посоки.
Какво остава от хвалбата,
Ако не бяхме ний веслата?...

Мнозина своя бляскъв път,
В живота другиму дължат,
Дори това не подозират,
А само лаврите обират.

В. ГРИГОРОВ

ИЗ ЖИВОТА НА ЕПАРХИИТЕ

ПЛОВДИВСКА ЕПАРХИЯ. — След пребиваване в столицата, с благословение на Негово Светейшество патриарх Кирил, иеромонах Пиер Л'Юийе, служащ при руската православна църква „Свети три светители“ в Париж, посети на 1 септември т. г. Бачковския манастир а на 2 септември (неделя) служи св. Литургия в църквата „Св. Марина“ в Пловдив. След отпуста на св. Служба произнесе слово, в което подчерта ценността и силата на православието поради запазените в последното неизменни истини на християнската вяра. Апелира към християните ревностно да пазят православието, като не престават и усърдно да се молят за съединението на всички християни в Една, света, вселенска и апостолска църква, каквато е Православната църква.

Макар и да говореше на френски, патетичното произношение завладяваше вниманието на богомолците, а след превода от отец Благой Чифлянов смисленото слово залегна и в сърцата им. На края прот. Георги Чакъров благодарил на о. иером. Пиер и го уверил, че българският народ е пазил като зениците на очите си православната вяра с цената на живота си — истина, отразена в народните песни, където се казва, че „главата си дава, но вярата си не дава!“ Също и при всяко богослужение сутрин и вечер, ведно със всички православни, се молим „за мир в целия свят, за благополучието на светите Божии църкви и за съединението на всички“ в Една света православна църква с един Глава — Господ Исус Христос. Иеромонах Пиер раздаде и нафората. Християните изразиха голямата си радост, че имаха случай да видят и чуят приятния гост.

По време на престоя си в Пловдив иером. Пиер разгледа катедралата с новата живопис, старинната църква „Свети Константин и Елена“, мострения панаир, Народната библиотека и музей, къщата на Ламартин, някои от телетата и други забележителности на Пловдив.

Сърдечно приет от Негово Преосвещенство епископ Стефан, комуто беше гост, и от свещенослужителите при храма „Св. Марина“, иером. Пиер благодари сърдечно на всички и на 3 септември по обяд отпътува от Пловдив. — Прот. Георги Д. Чакъров.

ВРАЧАНСКА ЕПАРХИЯ. — На 17 март 1956 Негово Високопреосвещенство митрополит Пансий пристигна от София в престолния си град. На 18 март, облечен в мантия, взе участие във вечернята. В края пред всеобщото опрощение произнесе слово: „Временните и вечни врагове на човека“. Със задълбоченост той разкри пред богомолците голямата опасност от греха — вечния враг на човека — и необходимостта за борба с него. С примери от Словото Божие, аскетическата литература и живота той посочи покаянието като най-сигурен път, а постът и молитвата като най-сигурни средства за победа в тая борба.

През първата седмица от великия пост сутрин и вечер бе на клироса и взема участие в четене часовете, вечернята, великото повечерие и великия канон, а в петък вечерта отслужи акатист на Пресвета Богородица, в края на който произнесе слово за небесното покровителство и всегашната помощ на Небесната закрилица на човешкия род.

На 24 март — Тодоровден — служи в катедралния храм „Св. Николай“, произнесе слово и приобщи богомолците със Светите тайни. На 25 март — Неделя Православна — служи в храма „Свети апостоли“, произведе в чин „протоиерей“ свещ. Димитър Ив. Миков, заведеждащ Градешкия манастир, и произнесе слово. На 7 април служи в катедралния храм „Св. Николай“ и произнесе слово. На 29 април служи в същия храм и произнесе слово, вечерта на последование Жениха в същия храм произнесе също прочувствено слово. На 1 май вечерта последование Жениха в храма „Св. Царей“ произнесе високо назидателно слово. На 3 и 4 май — Велики четвъртък и петък — отслужи съответните последования в катедралния храм и каза слова. На 6 май — Възкресение Христово — в катедралния храм „Св. Николай“ служи св. Литургия, прочете словото на св. Иоана

Златоуста и възторжено приветствува богомолците с празника. Същия ден на 11.30 часа, придружен от целия градски клир в пълно облачение, с тържествена лития от митрополитския дом отиде в катедралния храм, където отслужи вечерня на Второ възкресение, в края на която възложи на протосингела си архимандрит Григорий да прочете Пасхалното синодно послание, след което в духа на посланието произнесе кратко слово за празника. След обед същия ден замина за с. Софрониево, Оряховско, където пак отслужи вечерня на Второ възкресение и отличи енорийския свещеник Стефан Христов с офикия „протоиерей“, като каза и пасхално слово. На 7 май служи в гр. Оряхово в храма „Св. Георги“ и произнесе слово за празника. Оттам посети селата и градовете, през които по програма бе определено да мине шестият на Негово Светейшество и св. Синод при посещенията на Врачанска епархия на 12—16 май (виж ЦВ, бр. 23—28 от 1956 година). На 3 юни — Свети Константин и Елена — служи в храма „Св. Царей“, гр. Враца, и произнесе слово за празника и жената самарянка. На 14 юни — Св. Възнесение — гости на Негово Високопреосвещенство бяха св. Старозагорският митрополит Климент и св. Смоленският епископ Тихон. Всички служиха съборна архиерейска св. Литургия в храма „Св. Възнесение“. Негово Високопреосвещенство дядо Климент произнесе слово, в което с присъщата му задълбоченост и богатство от примери говори за сиротството без Бога. На 24 юни — Петдесетница — митрополит Пансий служи в гр. Червен бряг и произнесе слово, а на 25 с. м. — Св. Дух — в с. Роман, произведе в чин „протоиерей“ енорийския свещеник Константин Николов и произнесе подходящи слова, след което посети стопанствата на Долнобешовишкия и Тържишкия манастири. Същия ден вечерта служи вечерня в с. Тишевица, Врачанско, и произведе в чин „протоиерей“ енорийския свещеник Георги Цветков, като каза назидателно слово. На 12 юли — Петровден — служи в храма „Свети апостоли“ и произнесе слово за подвига на апостолството. На следния ден замина за Черепишкия манастир, за да вземе участие в срещата на питомците на Цариградската духовна семинария. Тук посети мнастирското стопанство и църковната работилница и даде нужните напътствия. — А. Г.

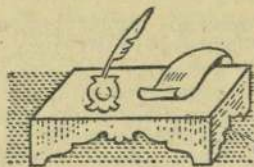
СЛИВЕНСКА ЕПАРХИЯ. ТЪРЖЕСТВО НА РЕЛИГИОЗНАТА КНИГА. — Без религиозна книга е тъмно за вярващата душа и ние сме бедни откъм духовни плодове. Религиозната книга, от една страна, е верен приятел и помощник на вярващия човек в неговата житейска борба, а от друга, запазва и разнася, изразява и преподава религиозната и нравствена истина, християнския светоглед и църковните наредби.

За да се популяризира значението на религиозната книга и подканят християните да четат книги от църковната библиотека, Православното християнско братство „Св. Иван Рилски“, гр. Бургас, устрон на 31 август т. г. специално литературно-музикално тържество, посветено на религиозната книга. Присъствуваха Негово Високопреосвещенство митрополит Никодим, всички градски свещеници и множество християни, между които повечето бяха млади хора. След изпяване на „Отче наш“ свещ. П. Памуков изнесе слово за „Силата на религиозната книга“. Дамският хор, под диригентството на свещ. Хр. Петков, изпълни няколко концерта, а всички присъстващи изпяха братствени песни, по съдържание имащи връзка с тържеството. Прочетени бяха изказвания на велики хора и примери от живота за значението и благотворното влияние на св. Библия и религиозното четиво. Свещениците при храма и около петнадесет, по-изтъкнати, братствени членове излизаха пред присъстващите и им препоръчваха четени от тях книги, намиращи се в църковната библиотека, като на кратко предаваха и тяхното съдържание. Препоръчани бяха книгите „Св. Библия“; „Нашата вяра“, от епископ Николай и архимандрит Серафим; „Св. Иван Рилски“; „Св. Николай Чудотворец“; „Наръчник за духовен жи-

вот"; „Райска врата"; „Животът на Христа", от Дживовани Папини; „Камо грядеши"; „Под нимба на светостта"; „Кандило пред иконата"; „През дверите на смъртта"; „За клетвата"; „За св. Кръщение"; „Защо почитаме светите икони" и др. от М. Калнев; „Наръчник на мисионера", от проф. Д. Дюлгеров; Изказвания и речи за мира на патриарх Алексей и митрополит Николай Крутички и Коломенски; списание „Мир"; „При

извора" и „Слово на живота", от патриарх Кирил; „Апологетика" и „Етика", от митрополит Никодим; списание „Духовна култура", „Църковен вестник"; Годишниците на Духовната академия и др.

Тържеството премина при голямо религиозно въодушевление и постигна целта си. Сега повече от сто души ползуват книги от църковната ни библиотека. —
Свещ. П. Памуков.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА АКТУАЛНОСТ

Приеми на Негово Светейшество патриарх Кирил. — На 11 септември 1956 Негово Светейшество Българският патриарх Кирил прие в Синадалната палата пастор Хербарт Ноак, от Берлин, който посещава нашата страна с цел да се запознае с нея. Пастор Хербарт Ноак идва като пратеник на Пробст Грюбер, длъжностно лице при Върховното управление на Протестантската църква, което е връзка между Църквата и правителството в Източна Германия.

Служба на митрополит Паисий в Черепишката св. обител. — На 28 август 1956, Успение Богородично, митрополит Паисий служи в храма на Черепишката св. обител по случай храмовия празник на манастира. На този ден посещението в Черепишкия манастир от страна на поклонници из Искърския край е по традиция многолюдно. След тържествената служба Паисий е говорил на стеклите се в огромно множество вярващи за живота на Божията Майка, която е закрилница на света от беди и зло и към която ние трябва непрекъснато да отправяме молитви за подкрепа и спасение.

През време на църковната служба митрополит Паисий е отличил с офикията „свещеноиконом" прот. Никола Нинчев, от гр. Мездра.

„Опело на св. Богородица" в гр. Бургас. — На 29 август т. г., в храма „Св. Богородица", гр. Бургас, Негово Високопреосвещенство митрополит Никодим в съслужение с всички градски свещеници и при стечение на множество вярващ народ е извършил специалния чин „Опело на св. Богородица". Този чин се извършва в Иерусалимската, Руската и други свети православни църкви.

Благодарност. — Негово Високопреосвещенство митрополит Пимен вседушевно благодари на всички свои познати и почитатели, които са имали любезността да го поздравят по случай имения му ден. Той им молитствува от Господа Бога здраве и всяко благополучие.

Иеромонах Неофит почина. — На 19 т. м. скоропостижно почина Всепреподобният иеромонах Неофит, брат на св. Рилска обител. Първата заупокойна молитва извърши Негово Светейшество Българският патриарх Кирил. Опелото се извърши на 20 с. м. от Негово Високопреосвещенство Неврокопския митрополит Пимен в съслужение с Негово Преосвещенство Стобийския епископ Варлаам, игумен на манастира, архимандрити, свещеници, дякони и цялото манастирско

братство. От името на Негово Светейшество патриарх Кирил и на Св. Синод съболезнователно слово към опечалените близки и братя произнесе Негово Високопреосвещенство митрополит Пимен.

Беседа на иеромонах Пиер Л'Юийе в ДА в София. — Това лято гост на св. ни църква бе иеромонах Пиер Л'Юийе, от Париж, секретар и преподавател по църковна история и патрология в пастирско-богословските курсове на Екзархата на Московската патриаршия в Париж и едновременно натоварен с обслужването на една православна енория в околностите на Париж. Той е роден на 3 декември 1926 във французката столица от родители-католици, но поради вътрешна склонност към православието преди около десет години приема същото в руската православна църква в Париж, а през м. септември 1954 приема и монашество, като бива постриган и наскоро ръкоположен за иеродякон и иеромонах от тогавашния екзарх на Московската патриаршия за Западна Европа, архиепископ Борис.

Иеромонах Пиер работи научно в областта на православното богословие, по-специално — на църковната история. Автор е на много научни статии в тази област.

На 13 септември 1956, сл. обед, нашият гост изнесе публична беседа в Духовната академия „Св. Климент Охридски" върху основите на единството на църквата според православното предание, която беседа, преведена на български, ще бъде поместена в по-идния брой на ЦВ. Беседата беше много добре посетена и изслушана с жив интерес. Негово Високопреподобие архимандрит Методий превеждаше беседата на български. Между посетителите бяха Левкийският епископ Партений, Макариополският епископ Николай, ректор на академията, много професори, студенти и пр.

Свещенически юбилей. — В началото на настоящата година е отпразнувал своята тридесетгодишнина като снорийски свещеник отец Василий Яков, служащ в гр. Търговище. Свещеник Василий Яков е завършил Пловдивската духовна семинария и на попрището на народния свещеник се е проявил с ревност като работник в делото на православните християнски братства, като редактор на основания от него в „Православна дума", на детското вестниче „Православно християнче", бил е председател на Търговищеското околийско свещеническо братство, на църковното настоятелство при храма, в който

служи, написал е някои полезни историко-бogosловски студии и всякога е проявявал жива инициатива в служението си.

„Църковен вестник“ пожелава на отца Василия още много години да служи на църквата и народа ни все така ревностно и полезно!

Скръбна вест. — На 18 септември 1956 почина внезапно в София Божидар Димитров Карастоянов, художник-фотограф при канцеларията на св. Синод на БПЦ, роден на 13 октомври 1903 година.

Божидар Карастоянов бе прекрасен човек, даровит и с вещо разбиране художник-фотограф и добър християнин.

Опелото му се извърши на 19 септември сл. обед в столичния храм „Св. София“ от архимандритите Горазд и Василий в съслужение със свещеници от храма, където слово за покойника каза архимандрит Горазд. На гроба говори архимандрит Василий. Бог да прости скъпия покойник!

Екскурзия-поклонение на църковните служители от София до Черепишката св. обител. — Профкомитетът на църковните служители в София устрои на 10 септември 1956 екскурзия-поклонение до Черепишката св. обител за своите членове. Събра се група от 35 души и с първия ранен влак потеглихме за гара Черепиш. Мнозина от участващите в този излет за пръв път отиваха в манастира, известен със своята красива околност. Посрещнати на гарата от служители при Духовната семинария, всички се отпавихме към определените ни за отсядане помещения. След малка почивка се представихме на Негово Преосвещенство св. Смоленския епископ Тихон, ректор на семинарията и игумен на св. обител, който ни прие като желани гости. Разгледахме всички помещения, посетихме и параклиса „Св. Иоан Предтеча“, гдето се помещава костницата на св. обител. На общата трапеза в семинарията председателят на профкомитета г. Дим. Даскалов изрази благодарността на участниците към Негово Светейшество патриарх Кирила, който даде благословение за този излет, към Негово Високопреосвещенство св. Врачанския митрополит Паисий, кириарха на епархията, в диоцеза на която се намира Черепишката св. обител, и към Негово Преосвещенство ректора на семинарията и персонала на същата за добрия прием. Същият ден вечерта се завърнахме в София. — **Екскурзиант.**

Починала е на 1 юли 1956 Райна п. Александрова Милушева на 20 години, от гр. Годеч, дъщеря на свещ. Ал. Милушев. Бог да я прости!

Интересна духовна сказка в гр. Бургас. — На 5 август 1956 нашият постоянен сътрудник д-р Иван Г. Панчовски е изнесъл в храма „Св. Иван Рилски“, гр. БУРГАС, интересна духовна сказка на тема: „Тайната на Христовото Лице“. Въпреки горещото лятно време, храмът и църковният балкон са били препълнени с вярващ народ.

Венчавка. — На 2 септември т. г., в гр. София, Негово Преосвещенство епископ Партений извърши венчалния обряд на Златка Ан. Пашова, от гр. Девин, дъщеря на Атанас Пашов, счетоводител в Рилската св. обител, с Веселин п. Йорданов, с. Лакатник, син на свещ. Йордан Пешев Йорданов, Лакатнишки енорийски и Свогенски районен свещеник. Честито!

Благодарност. — Дъщеря ни БЛАГА, на 29 години, почина на 19 юли 1956 година. С обгорени от тежка скръб сърца, ние, нейните родители, благодарим топло: 1) на генерал Стоянов, на делния лекарски колектив и на помощния медицински персонал от Общармейската болница за положените грижи към детето ни; 2) на Негово Преосвещенство епископ Николай Макариполски за извършване опелото на БЛАГА и за утиштелното му слово; 3) на свещеноикономите: Стефан Минев, Марин Недков, Василий п. Димитров, на протоиереи Йордан Христов и на свещениците Григорий Ковачев, Христо Мицев, Иван Шивачев, Богослов п. Василев, Петър Гергинов и Николай Найденов за участието им в опелото и братските съчувствия; 4) благодарим за участието в скръбта ни на братсвения хор, на всички роднини, приятели и почитатели, които почетоха паметта на покойната и я изпратиха до гроба ѝ с любов. — Семейство **пропонаерей АНАНИ БЛАГОЕВ.**

ВЪЗНИКЛИ НОВИНИ

СССР. За названието на международните награди за мира. — Президиумът на ВС на СССР, в съгласие с желанието на Комитета за международните награди Сталин, е решил с декрет, че занаяд те ще се наричат награди Ленин „за укрепване на мира между народите“.

По силата на този декрет лауреатите на Международната награда Ленин получават грамота и златен медал с образа на Владимир Ленин (това се отнася и за наградите преди 1956). Паричната награда е определена на 100,000 рубли („Ле Нувел дьо Моску“, № 34, 8 септември 1956).

Библията на юрдо. — За да бъдат задоволени исканията на мюсюлманите католици и протестанти в Пакистан, предстои издаването на Библията за първи път на юрдо, език, който се говори от 60 милиона пакистанци и много индийци. Този език обхваща голям брой персийски, арабски, индийски и санскритски думи. Пише се с арабски букви с различни изменения и прибавки на знаците, което прави печатането твърде трудно. Въпросната Библия, върху която работят група учени от края на 1953 година, е калиграфирана на ръка и ще бъде възпроизведена в Рим чрез фотокопии („Диманш“, № 32, 26 август 1956).

Австрия. Резултатите на една анкета. — Една анкета на Института за издирвания на общественото мнение на австрийците е показала, че 91% от питаните от всички политически нюанси люде са се произнесли, без ограничение, за религиозното образование на децата, като само 6% са заявили, че такова възпитание за деца, чито родители са невярващи, е неподходящо (пак там, № 34, 9 септември 1956).

Избрани откъси от съчиненията на Пол Клодел. — Добре познатата парижка издателска къща Галимар е издала напоследък, под заглавие „Избрани откъси“, едни от най-хубавите страници от съчиненията на големия християнски писател Пол Клодел, сега покойник. Книгата обема 414 страници.

Микрофилми от Ватиканската библиотека. — Напоследък Папата е дал разрешение на Католическия университет в Сен-Луи (САЩ) да възпроизведе на микрофилми документи от Ватиканската библиотека — философски, правни и исторически трудове от Средните векове. Тази работа, наброяваща около осем милиона фотографии, е струвала 120 милиона лири. Копията на микрофилмите на една голяма книга могат да се съберат в кутия за кибрит. Четенето е много лесно благодарение на специални уголемяващи апарати за четене („Диманш“, № 30, 12 август 1956).

Египет. Важно решение на св. Синод на коптите. — Според съобщение на „Ла Ви протестант“, бр. 28 от 27 юли 1956, св. Синод на Православната коптска църква е гласувал възстановяването на отстранения през м. септември м. г. патриарх Амба Усаб II във функциите

му на духовен глава на коптите на Египет, Етиопия и другите съседни страни.

Причина за отстранението на патриарха е бил отказът му за реформа в църковната администрация, искана от светските ръководни копти и от част от епископите и свещениците.

Холандия. За професионалната тайна на пасторите. — В последната станала преди не много време сесия на Общия синод на Холандската протестантска църква е бил поставен за обсъждане и въпросът за професионалната тайна на пасторите. С голямо мнозинство е било решено, пасторите да бъдат подчинени на професионалната тайна за всичко, което им е съобщено при изпълнение на службата. Подобно клетвено задължение ще бъде изисквано и от всяко друго лице, натоварено със служба в църквата (пак там, № 29, 10 август 1956).

Франция. Починал е историкът Луи Мадлен. — На 19 август 1956 е починал Луи Мадлен, член на Французката академия, историк със световна известност, роден през 1871 година. Той между другото е автор на „История на Консулството и на Империята“ в 16 тома. Автор е и на книгата „Хората на Революцията“ (1928), в която дава, в 322 страници, по завладяващ начин, образите, с тяхното величие и слабости, на големите двигатели на Великата французка революция. От него са и „Франция и Рим“ (история на отношенията в течение на вековете между Франция и Ватикана), „История на французкия народ. Политическа история, 1515—1804“, „Пътят на Победата“ и много други. Съчиненията на Луи Мадлен се четат с голям интерес.

Великобритания. Изявления на Кентърберийския архиепископ. — В едно интервю, дадено на един лондонски ежедневник по случай шестдесетгодишнината от основаването му, Кентърберийският архиепископ е казал, че през последните шестдесет години в Англия е имало наистина упадък на религиозния живот. Но това време е отминало вече. „Днес — е заявил председателят на Англиканската църква — в скромни, но действително съществени размери, интересът към Христовата вяра се оживява отново. В своята безпътица, хората се връщат пак към религията“.

Александър Тихонович Гречанинов починал. — Не преди много време в Нюйорк е починал на 92 години видният руски композитор Александър Тихонович Гречанинов. Той между другото е автор на гениални религиозни творби, посветени преди всичко на Бога и на децата.

Упадък на нравствеността в Швеция. — Господин Роберт Остерман, в статия в „Ла Ви протестант“, бр. 25 от 22 юни 1956, разглежда обстойно този въпрос и издава до заключението, че упадъкът на нравите в Швеция след свършването на последната световна война (безнравствено държане на младежта, особено на студентството, застрашаващо увеличаване броя на разводите и отслабване на семейните връзки, нарастване на алкохолизма, престъпността и броя на самоубийствата) се намира в пряка връзка с упадък на религиозността в страната.

„Религията и моралът са неделими — казва авторът — както ръката и пръстите. Нанесете повреда на ръката, веднага и пръстите дават знак на израждане, на боледуване“.

Съобщение за България. — СЕПЕ, № 28, 13 юли 1956, съобщава, че тази година още седем църкви ще бъдат възстановени у нас и че в момента се извършват възстановителни работи в някои манастири, играли историческа роля в миналото на България.

Необходимите суми за възстановяването са били отпуснати от държавата на св. Синод на БПЦ.

СССР. Филм за посещението на делегацията на църквите в САЩ. — Според радио Москва, в руските кина е бил прожектиран филм за посещението в СССР през м. март 1956 на деветчленната делегация, представляваща Националния съвет на християнските църкви в САЩ, ср. ЦВ, бр. 22, 31 май 1956 (пак там, № 29, 20 юли 1956).

Висока оценка за протопрезвитер д-р Стефан Цанков. — „Сервис екуменик дьо Прес е д'Информасион“, в броя си № 33 от 17 август 1956, дава една творде възторже-

на и ласкава оценка за живота и за църковната, научна, публицистична и обществена дейност на именития наш професор по повод на неговата 75-годишнина от рождението му. Отбелязва се също писаното за о. протопрезвитера в бр. 31—32, 1956 на ЦВ във връзка с тази годишнина.

ЦВ цитиран в чуждестранния печат. — „Ла Ви протестант“, бр. 28 от 27 юли т. г., възпроизвежда нашето съобщение за новото издание на Библията на сръбски език (ЦВ, бр. 29 от 5 юли с. г.).

Кипър. Задържането под стража на Преосвещенния Антимос, епископ на Пафос (ср. ЦВ, бр. 31—32, 30 юли 1956). — На 29 август, по заповед на управителя на Кипър, е бил задържан под стража Преосвещенния Антимос, епископ на Пафос. Според една официална декларация, задържането на епископа под стража става поради някои бележки, отнасящи се до него, намерени в книгата на Гривас, който възглавява ЕОКА. Епископът е бил отведен под стража в Ларнака. Висшите духовници са обнародвали по този повод протестна декларация, в която между другото се казва, „че тази акция ще направи още по-неблагоприятна атмосферата за разрешаването на въпроса за Кипър“ („Газет дьо Лозан“, № 205,30 август 1956).

Великобритания. Епископатът е против смъртното наказание (ср. ЦВ, бр. 31—32,30 юли 1956). — Почти всички англикански епископи са днес против смъртното наказание. От десетте епископи, гласували в Камарата на лордовете по законопроекта за премахването на смъртното наказание, приет от Камарата на общините, девет са гласували в полза на законопроекта, между които Кентърберийският и Йоркският архиепископи. При разискванията Йоркският архиепископ е казал, че трябва да се даде възможност и на най-злите люде да станат по-добри, преди да бъдат повикани да се явят пред Бога („Ла Ви протестант“, № 31/7, 31 август 1956).

Франция. Енциклопедия на католика в двадесетия век (ср. ЦВ, бр. 21, 24 май 1956). — Първите излезли вече заглавия в тази енциклопедическа колекция, която, в 150 тома, ще съдържа всичко, което един християнин трябва да знае, са посрещнати от печата, книжарниците и читателите с особен интерес. Излезлите тонове се продават по 300 фр. фр. Ето някои от заглавията: Даниел-Ропс, от Французката академия, — Какво е Библията; Монсенъор Кристани — Кратка история на ересите; Алфред Колинг — История на християнската музика; Йожен Жоли — Какво е вярата? Шарл Льодре — Франкмасонството — рационалистична секта; Р. П. Рьожиналд-Омеж — Наднормално или Свръхестествено.

Енциклопедията се издава от голямата парижка издателска къща Артем Фаяр (Париж, XIV, ул. Сен-Готар, 18—20), която има специален отдел за религиозна книжнина.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Мир и дружба между народите. — † Крутицкий и Коломенски митрополит Николай.
2. Индивидуализиране и категоризиране на религиозните нужди. — Д-р Ив. Г. Панчовски.
3. Преди около сто години. — М. Б.
4. Разкопки в стара софийска църква. Диреха се кощите на дякон Васил Левски. — Петър Завоев.
5. Свидетелството на един учен. — Л. Ч.
6. Един голям покойник. Бертолд Брехт. — Л. Чолаков.
7. Църковен амвон: Дар и смирение. Първа неделя по дир въздвижение. — Протонерей Илия п. Николов; Ловци на човеци. Пролов за първа неделя след Кръстовден. — Свещ. П. Памуков.
8. Художествен отдел: Молитва (стих.), Благодаря, о, Боже мой! (стих.). — Катя Бояджиева; Лодка и весло (басня). — В. Григоров.
9. Из живота на епархиите: Пловдивска епархия. — Прот. Георги Д. Чакъров; Врачанска епархия. — А. Г.; Сливенска епархия. — Свещ. П. Памуков.
10. Църковна и обществена летопис.
11. Върниши новини.